

MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA
mint felülvizsgálati bíróság
Pfv.VI.21 467/2010/5.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága az S.B.G. & K. Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. Bajkai István ügyvéd által képviselt felperesnek a Dornbach és Hegyvári Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. Hegyvári Sándor ügyvéd által képviselt alperes ellen szerződés létre nem jöttének a megállapítása iránt a Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bíróságnál 16.P.XVIII.21 414/2006. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Bíróság 57.Pf.636 131/2009/3. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélettel szemben a felperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - a 2011. évi április hó 19. napján megtartott tárgyaláson - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi felperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg az alperesnek 50.000 (ötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

I n d o k o l á s :

A felperes értékesíteni kívánta a tulajdonát képező gépkocsit, ezért ennek érdekében 2004. október 22. napján bizományosi szerződést írt alá a K. Kft.-vel és átadta részére a gépkocsit annak irataival és kulcsaival együtt. A harminc napra létrejött bizományosi szerződés szerint a felperes azzal bízta meg a bizományost, hogy a gépkocsit minimum 2 900 000 forintos eladási áron értékesítse a javára. A felperes egyúttal az adataival kitöltve és eladóként aláírva átadott egy biankó - vevő, dátum és vételár megjelölés nélküli - adásvételi szerződést is a bizományos részére.

Az értékesítés harminc nap alatt nem járt eredménnyel, de a felperes ezt követően sem vitte el a gépkocsit a K. Kft.-től, hanem több alkalommal érdeklődött a céget képviselő Cs. A.-nál arról, hogy sikerrel járt-e már az eladás.

A gépkocsit Cs. A. megbízásából F. K. Budapestre vitte és bemutatta a N. Autókereskedés előtt, ahol az ott dolgozó K. Cs. azt és annak iratait megtekintette, majd értesítette M. P.-t, akiről tudta, hogy éppen ilyen autót keres.

M. P. a gépkocsit megtekintette, kipróbálta, majd közölte, hogy azt egy barátjának az autókereskedő cége, az alperes venné meg. Kifizette a kialkudott 1 850 000 forint vételárat F. K. részére, a gépkocsit pedig az iratokkal, a biankó adásvételi szerződéssel és a kulcsokkal együtt átvette. Az adásvételi szerződést 2005. szeptember 24-i dátummal töltötték ki oly módon, hogy a vevő az alperes lett, akinek a nevére ezt követően átíráásra került a gépkocsi. Az alperes fizette a gépkocsi utáni közterheket majd azt 2006. április 12-én a N. Kft.-n keresztül értékesítette Z. M. részére.

F. K. a gépkocsiért felvett pénzt részben vagy egészben átadta a K. Kft.-t képviselő Cs. A. részére, aki azonban azzal a felperes felé nem számolt el, a K. Kft. pedig felszámolásra került.

A felperes keresetében kérte annak megállapítását, hogy az alperes és közte a gépkocsira adásvételi szerződés nem jött létre, mert hiányzott a felek erre vonatkozó egybehangzó akaratnyilatkozata és a szerződéses vételár sem került megjelölésre. Kérte ezért, hogy a bíróság kötelezze az alperest a gépkocsi kiadására, vagy ha az már nincs meg, akkor 2 900 000 forint vételár és ennek 2006. március 10. napjától járó kamatai megfizetésére.

Az alperes a kereset elutasítását kérte azzal, hogy a gépkocsi tulajdonjogát a felperes átruházta és a vételár is kifizetésre került, az autó viszont már nincs az alperes tulajdonában.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.

Az ítélet indokolása szerint a felperes - tartalma alapján - megbízási szerződést kötött, harminc nap időtartamra, a gépkocsi eladására a K. Kft.-vel. A megbízást azonban ezt követően nem vonta vissza, hanem bízott abban, hogy a megbízottnak sikerül azt a továbbiakban értékesítenie. A megbízott - a határidő leteltét követően már megbízás nélküli ügyvitelnek minősülő tevékenységével - az autót eladta az alperes részére. A felperes által már

kitöltött és aláírt biankó adásvételi szerződés került a vevő által is aláírásra, de ingó dolog vételére vonatkozóan az adásvételi szerződés szóban vagy ráutaló magatartással is létrejöhetett. A perbeli esetben a felperes el kívánta adni a gépkocsit, ezért adta át annak iratait és kulcsait, valamint az általa aláírt biankó szerződést a megbízottnak, míg az alperes meg kívánta azt venni és kifizette a vételárat majd birtokba vette a gépkocsit. Mindezek alapján tehát a felek között az adásvételi szerződés érvényesen létrejött, így a kereset megalapozatlan volt. A peres felek egymás közötti viszonyában nem volt értékelhető a felperes megbízottjának az a magatartása, hogy az eladásról a felperest nem értesítette, a vételárral nem számolt el felé és alacsonyabb összeget fogadott el a felperes által megszabott vételárnál.

A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - eltérő indokolással - hagyta helyben.

A jogerős ítélet indokolása szerint a felperes keresetében megállapítást is kért, de mivel ennek a Pp. 123. §-ában meghatározott feltételei nem álltak fenn, ez az igény megalapozatlan volt. A perben - a felek perbenállása mellett - csak az volt vizsgálható, hogy jött-e létre a felperes és az alperes között adásvételi szerződés a gépkocsira. Erre vonatkozóan rendelkezésre állt egy adásvételi szerződés, amely azonban - a felek egybehangzó előadása szerint - nem volt teljes bizonyítóerejű magánokiratnak tekinthető. Az alperes ügyvezetőjének előadása, továbbá M. P. és K. Cs. egybehangzó tanúvallomása alapján megállapítható volt, hogy a gépkocsit ténylegesen M. P. vásárolta meg, ő fizette ki, vette birtokba, használta, majd értékesítette azt. Az alperes cégnek minderre nem volt ügyleti akarata, csak az átírási költségek miatt íratták a gépkocsit a nevére a gépjármű nyilvántartásban, amelynek azonban tulajdont keletkeztető hatása nincs és így az ügy megítélése szempontjából ez a körülmény közömbös. Mindezek alapján tehát az okirattól eltérően az autót nem az alperes vette meg, a felek között tehát adásvételi szerződés nem jött létre.

Nem volt igazolt, hogy a gépkocsi bármikor ténylegesen az alperes birtokába került volna és azt nem is az alperes értékesítette tovább. Nincs tehát olyan tény, amely alapján a felperes vele szemben bármilyen jogcímen igényt tarthatna a gépkocsi értékének a megtérítésére, ezért a kereset megalapozatlan volt.

A jogerős ítélettel szemben a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérte, hogy a Legfelsőbb Bíróság annak hatályon kívül helyezésével az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg és adjon helyt a keresetének.

A kérelem indokolásában előadta, hogy a másodfokú bíróság lényegében helyes megállapítása szerint valóban nem jött létre adásvételi szerződés közte és az alperes között. Jogsértő és megalapozatlan azonban a jogerős ítélet azért, mert ezt követően nem vizsgálta azt, hogy milyen módon és jogcímen került - és volt a per megindításakor is - az autó és annak iratai az alperes, majd tőle más személyek birtokába. A felperes az autó eladásáról nem tárgyalt, vételárat nem határozott meg és arra adásvételi szerződést sem kötött senkivel, így tulajdonosként jogszerűen követelhetette az autó kiadását attól, akinek az a birtokában volt, azaz az alperestől.

A rendelkezésre álló iratokból megállapíthatóan a gépkocsi az alperes birtokába került, aki azt kereskedőként a saját nevében értékesítette tovább. Nem lehet a felperes terhére értékelni azt a körülményt, hogy az autót M. P. használta, az alperes volt ugyanis az, aki az érvényesnek nem tekinthető adásvételi szerződést vevőként aláírta, a hatósági nyilvántartásba magát a gépkocsi tulajdonosaként bejegyeztette, majd az értékesítéskor a további szerződést eladóként aláírta.

Kiemelte, hogy az eljárás kezdetén az alperes is tulajdonosnak tekintette magát, továbbá fizette a gépkocsi után a közterheket is, a hatósági gépjármű nyilvántartás pedig közokirati minőséggel tanúsítja a benne foglalt adatok valóságát. A tanúvallomások szerint az alperes volt az, aki a N.kft.-t a továbbértékesítéssel megbízta, illetve az interneten a gépkocsit eladásra hirdette. Ténylegesen nem került bizonyításra, hogy M. P. vette volna meg a járművet, a hivatkozott üzemben tartási szerződés sem került csatolásra, így nem vonható le olyan következtetés, hogy az autót nem az alperes szerezte meg és az soha nem volt a birtokában.

A gépkocsit az alperes jogtalanul birtokolta, ezért a Ptk. 193. §-ának (1) bekezdése szerint a felperes joggal követelhetette tőle annak kiadását, amit az alperes azzal tagadott meg, hogy magát a gépkocsi tulajdonosának tekintette. A továbbértékesítés irreleváns, mert a birtokra jogcímmel nem rendelkező alperes, ha a gépkocsi kikerült a birtokából, akkor az értékének a megtérítésére köteles. A jogerős ítélet tehát sérti a Pp. 3. §-ának (3) bekezdését és 164. §-ának (1) bekezdését, mert a bizonyítási terhet a közokirat figyelmen kívül hagyásával megfordította, sérti továbbá a Ptk. 205. §-ának (1) bekezdésében, 365. §-ának (1) bekezdésében és 193. §-ának (1) bekezdésében foglaltakat.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására és a felperes perköltségekben való marasztalására irányult.

A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.

Az elsőfokú bíróság a tényállást az ügy elbírálásához szükséges mértékben feltárta, azt helyesen állapította meg és helytállóan jutott az első- és másodfokú bíróság is arra a következtetésre, hogy a kereset nem megalapozott. A jogerős ítélet nem jogszabálysértő, de annak a másodfokú bíróság által kifejtett indokaival a Legfelsőbb Bíróság nem értett egyet.

A másodfokú bíróság azzal utasította el a felperes keresetét, hogy a felek egymással nem kerültek jogviszonyba, míg abban a kérdésben, hogy M. P. megvásárolta-e a gépkocsit, nem állapított meg tényállást. Amennyiben ez így lenne, a felperes alappal hivatkozhatna arra, hogy a gépkocsi a tulajdonában állt és ezért követelhetné annak kiadását a birtokostól, azaz az alperestől. Tisztázni kellett volna tehát ebben az esetben is azt, hogy a felperes ténylegesen eladta-e a gépkocsiját, illetve annak az alperes birtokosa volt-e vagy sem.

A Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint azonban az elsőfokú bíróság vonta le a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a helyes jogi következtetéseket, az általa kifejtett indokolás volt helytálló.

A felperes és a K. Kft. között annak ellenére, hogy azt bizományosi szerződésnek nevezték, ténylegesen - a tartalma szerint - megbízási szerződés jött létre. A bizományos ugyanis a saját nevében köt a megbízó javára adásvételi szerződést, míg a perbeli esetben a felperes olyan konstrukciót alkalmazott, amely szerint ő volt az eladó, a kft. csupán a szerződés megkötése érdekében a megbízottjaként járt el. A felperes eladóként töltött ki és írt alá egy blankó adásvételi szerződést, átadta a gépkocsit a kulcsaival és valamennyi iratával - így a törzskönyvvvel és a forgalmi engedéllyel - együtt a megbízottja részére. Megtett tehát mindent annak érdekében, hogy a gépkocsit a K. Kft. megbízotti minőségben értékesíthesse. A harminc napos határidő eltelte után a felperes nem vonta vissza a megbízást, mindent változatlanul hagyott, a cégnél maradt a gépkocsi és az annak értékesítéséhez szükséges valamennyi okirat, okmány. Újabb megállapodást nem kötöttek ugyan, viszont a felperes 2005. őszéig továbbra is rendszeresen érdeklődött a cég képviselőjénél az értékesítés eredményéről, mert ezt követően is bízott annak sikerében.

A K. Kft. tehát megbízottként - a Ptk. 475. §-ának (1) bekezdése szerint - jogosult volt a gépkocsi eladására, hiszen a felperessel fennállt jogviszonya éppen erre irányult. Nem volt akadály más

személy, így F. K. közreműködése igénybevételének sem, a cég tehát egy közreműködő útján értékesítette a gépkocsit az alperes részére.

A gépkocsi vásárlója az alperes volt, amit az eljárás elején maga sem vitatott. A szerződésben vevőként ő került feltüntetésre, bejegyeztette magát tulajdonosként a gépjármű nyilvántartásba, fizette a szükséges terheket, majd a későbbiekben értékesítette is a gépkocsit. Az alperes tehát mindvégig a gépkocsi tulajdonosaként járt el, csak az eljárás során merült fel, hogy a tényleges vevő más személy, M. P. lehetett és a peres felek nem is álltak egymással jogviszonyban. Ez a tény azonban a rendelkezésre álló bizonyítékokból nem volt egyértelműen megállapítható, így az okiratok és egyéb bizonyítékok szerint az adásvételi szerződés a peres felek között jött létre.

Az alperes és M. P. egymás közötti jogviszonya a kereset elbírálása szempontjából közömbös, de az alperes által hivatkozott, köztük létrejött használatra vonatkozó megállapodás - figyelemmel az alperes tulajdonszerzését alátámasztó előzőekben megjelölt bizonyítékokra - szintén arra utalt, hogy ha a vételárát M. P. biztosította és a gépkocsit ő használta, majd végül megkapta az eladási árat is, az akaruk mégis arra irányult, hogy a tulajdonos ne ő, hanem az alperes legyen. Önmagában egy ilyen jellegű megállapodás létrejöttének egyébként nincs semmilyen jogi vagy egyéb akadálya.

Figyelemmel kellett lenni az ügy elbírálása során arra is, hogy a felperes maga sem úgy járt el az ügyben, ahogy az - amennyiben állításai valósak - tőle elvárható lett volna. A gépkocsit 2004. őszén értékesítés céljából adta át egy autókereskedő cég részére, majd hosszabb ideig azzal lényegében nem foglalkozott. A gépkocsin kívül átadta ekkor a cég részére annak gyári kulcsait, iratait is, a forgalmi engedélyen kívül a tulajdonjogot igazoló törzskönyvvvel együtt, továbbá kitöltött és aláírt egy biankó adásvételi szerződést. Mindezzel lehetőséget teremtett arra, hogy a gépkocsit egy teljesen jóhiszemű vevő - lényegében minden aggálytól mentesen - megvásárolja. Tekintettel arra, hogy ez be is következett, a felperesnek nincs más lehetősége, mint a megbízottjától a K. Kft.-től, illetve Cs. A.-tól követelni a gépkocsi alperes által részükre nem vitásan kifizetett vételárát.

A Legfelsőbb Bíróság a kifejtettekre tekintettel a jogszabályoknak megfelelő jogerős ítéletet eltérő indokolással, de a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A Pp. 270. §-ának (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban is irányadó Pp. 78. §-ának (1) bekezdése szerint

kötelezte az eredménytelen felülvizsgálati kérelmet előterjesztő felperest az alperes javára a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §-ának (2), (5) és (6) bekezdése alapján a ténylegesen végzett ügyvédi tevékenységgel arányosan megállapított - és a 4/A. § (1) bekezdése szerint ÁFA-val növelt összegű - ügyvédi munkadíjból álló felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére.

Budapest, 2011. április 19.

Dr. Kollár Márta sk. a tanács elnöke, dr. Puskás Péter sk. előadó bíró, Tamáné dr. Nagy Erzsébet sk. bíró.

A kiadmány hiteléül:

bírósági írnok